

A JUTRO JEST NIEZNANE...

O WYSTAWIE

Historia stalowowolskiej Solidarności to jedno z kluczowych wydarzeń w powojennych dziejach nie tylko Stalowej Woli, ale całej Polski. Tu bowiem rozgrywały się wydarzenia mające wpływ na przemiany ustrojowe 1989 roku. Wystawa przypomina tamte czasy i ludzi.

TYTUŁ WYSTAWY: Cytat z pieśni - hymnu Solidarności z 1980 roku:
*Solidarni, nasz jest ten dzień, a jutro jest nieznane,
więc żyjmy tak, jak gdyby nasz był wiek, pod wolny kraj spokojnie kładź fundament.
A jeśli ktoś nasz polski dom zapali, to każdy z nas gotowy musi być,
bo lepiej byśmy stojąc umierali, niż mamy klęcząc na kolanach żyć.
Solidarni, nasz jest ten dzień, połączmy się, bo jeden jest nasz cel!*

MIEJSCE: Nieprzypadkowo ta ekspozycja znajduje się w Muzeum Jana Pawła II, mieszczącym się w Domu Katechetycznym. Stalowowolska Solidarność bowiem, zrodzona i aktywna w Hucie i innych zakładach pracy, od początku, poprzez lata stanu wojennego, aż do czasu przemian 1989 roku znajdowała schronienie i oparcie w Kościele: w skali globalnej dzięki wybraniu krakowskiego arcybiskupa Karola Wojtyły na Stolicę Piotrową, a w skali lokalnej, dzięki postawie ks. Edwarda Frankowskiego, proboszcza parafii Matki Bożej Królowej Polski, wspieranego przez biskupa Ignacego Tokarczuka, ordynariusza diecezji przemyskiej, do której należała wówczas Stalowa Wola.

IDEA: Wystawa przypomina niebagatelny udział Stalowej Woli w ruchu Solidarności, który nie uciekając się do przemocy, przyniósł wolność Polsce i połowie Europy, oddzielonej „żelazną kurtyną” od wolnego świata.

TREŚĆ I FORMA: Wystawa pokazuje pamiątki, dokumenty, fotografie z lat 1980-1989 w zaaranżowanych artystycznie wnętrzach, nawiązujących do realiów tamtych miejsc i tamtych czasów. dopełnieniem ekspozycji jest aranżacja dźwiękowa, świetlna i materiały filmowe związane z tematem ekspozycji.

Organizator:

Muzeum Regionalne w Stalowej Woli

Partnerzy:

Muzeum Jana Pawła II w Stalowej Woli
KZ MOZ NSZZ „Solidarność” Huty Stalowa
Zarząd Regionu Ziemia Sandomierska
NSZZ „Solidarność”
Fundacja „Solidarni Stalowej Woli”
Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku

Idea wystawy :

ks. bp Edward Frankowski, Lucyna Mizera

Kurator wystawy: Ewa Kuberna

Scenariusz wystawy: Anna Garbacz

Projekt wystawy otrzymał dofinansowanie z Muzeum Historii Polski w ramach programu „Patriotyzm Jutra” oraz z budżetu Powiatu Stalowowolskiego i Gminy Stalowa Wola.

WYSTAWA ŻYJE!

Wystawa żyje! To, co zostało zgromadzone dotąd w salach, to nie wszystko. Nadal można współtworzyć tę niesza-blonową ekspozycję. Szukasz inspi-racji do stworzenia własnego filmu? Z pewnością pomysły pojawiają się po zwiedzeniu wystawy. A może chciałbyś przekazać pamiątkę? Dla nowych ekspona-tów także znajdzie się miejsce na wystawie.

Oni są wśród nas! Większość z tych, o któ-rych działalności opowiada ekspozycja, to mieszkańcy Stalowej Woli i okolic, których można spotkać na ulicy, ale też tu, na tej wystawie! Będą u nas częstymi gośćmi (spytaj, może są właśnie dzi-siaj?!), by zwiedzający, zwłaszcza młodzi, mogli porozmawiać z nimi bezpośred-nio o czasach podziemnej Solidarności.

Interesujesz się historią regionu? Chciałbyś poznać nowych ludzi i rozwi-jać we wspólnocie swoje pasje? Jeżeli tak, to właśnie to miejsce jest dla Ciebie. W muzeum organizujemy różne wyda-rzenia kulturalne tematycznie związane

z wystawą, nawiązujące do działań pro-wadzonych w tym miejscu przed laty.

Jesteś nauczycielem i nie masz pomy-słu na ciekawą lekcję? Jesteś katechetą i chciałbyś urozmaicić swoje zajęcia szkolne? Wystawa jest jedną z niewielu ekspozycji stałych poświęconych najnow-szej historii Polski, która, choć żyją jeszcze jej świadkowie, staje się zupełnie nie-znana ludziom urodzonym po 1980 roku.

A może wyjdziemy na zewnątrz? Tu obok jest kościół, w którym gromadziły się tłumy na mszach świętych za Ojczyznę i modli-twach o wolną Polskę. A na plebanii, w szklanej sali dyskutowano, oglądano „zakazane” filmy, śpiewano patriotyczne pieśni... Dom Katechetyczny, z którego właśnie wyszliśmy, zbudowali parafianie w 1987 roku. A może masz ochotę odwie-dzić inne miejsca w Stalowej Woli zwią-zane z podziemną Solidarnością jak krzyż przy bramie Huty Stalowa Wola? Jeszcze wiele tajemnic do odkrycia przed nami.... Po prostu na tę wystawę warto wracać!

Muzeum Jana Pawła II w Stalowej Woli
ul. Ks. Jerzego Popiełuszki 4
e-mail: muzeumjp2stalowawola@gmail.com
Rezerwacje grup zorganizowanych:
+48 663 212 770 (ks. Stanisław Gurba)

Oferta edukacyjna dostępna na stronie:
<http://bazylikastw.pl/muzeum-jana-pawla-ii/>

Godziny otwarcia:

niedziela	13:00-16:00
wtorek	10:00-14:00
czwartek	10:00-14:00

Tekst przewodnika: Anna Garbacz, Ewa Kuberna
Współpraca: dr Magdalena Bąk-Wołoszyn
Fotografie: Bogusław Kwieciński

Skład i łamanie: Koza Nostra Studio
Druk: Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu

© Muzeum Jana Pawła II w Stalowej Woli 2017

Program edukacyjny „Solidarni w Stalowej Woli” został dofinansowany z budżetu Gminy Stalowa Wola

Uroczystość otwarcia wystawy odbyła się pod Honorowym Patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy

A JUTRO JEST NIEZNANE...

Podziemna Solidarność w Stalowej Woli

1982-1989

PRZEWODNIK

Naturalnym wstępem do opowieści o Solidarności jest historia pokazana w Muzeum Jana Pawła II. Poznajemy tu niełatwe dzieje budowy stalowowolskiej bazyliki konkatedralnej oraz związki papieża ze Stalową Wolą. Łącznik między wystawą papieską a ekspozycją solidarnościową to sala kinowa, gdzie najpierw wyświetlane są pięciominutowe filmy: „Papież wolności”, „Solidarność podziemna” (oba ze zbiorów ECS) oraz „Solidarność – nie żałuję” zrealizowany przez młodzież ze Stalowej Woli.

NARZĘDZIOWNIA-POCZĄTEK [1] to pierwsza sala wystawy. Tu przypominamy czas powstania i legalnej działalności NSZZ Solidarność w Stalowej Woli. Najpierw zawiązała się ona w Hucie Stalowa Wola, na wydziale M-01, czyli Narzędziowni. Klimat hali fabrycznej oddaje stół warsztatowy, lampy oświetleniowe, zegar i karty zegarowe, rejestrujące czas pracy. Fotografie dokumentują stalowowolską Solidarność z lat 1980-1981. Bardzo istotnym wątkiem jest wolność słowa, zilustrowana bogatym zbiorem związkowej prasy zakładowej i numerami ogólnopolskiego Tygodnika Solidarność.

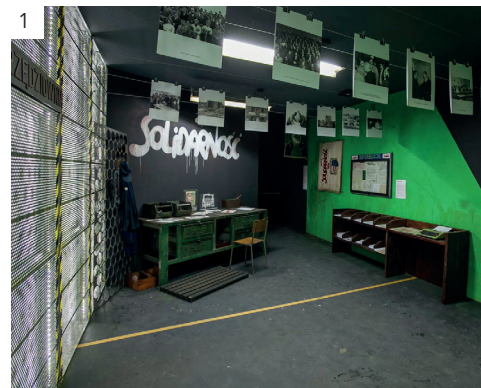
STAN WOJENNY położył kres legalnej solidarnej działalności związkowej, społecznej i narodowej. Atmosferę nocy z 12 na 13 grudnia oddaje aranżacja dźwiękowa w następnej sali.

MIESZKANIE OPOZYCYJONISTÓW [2] to miejsce, gdzie toczyły się *długie, nocne Polaków rozmowy*, o tym, co można i trzeba robić, kiedy niczego nie wolno (według dekretu

o stanie wojennym wprowadzonym przez gen. W. Jaruzelskiego). Młodzi ludzie, także małżonkowie z dziećmi, borykający się z problemami dnia codziennego, nie uchylali się od ryzykownej działalności niepodległościowej. Mieszkanie nie było wtedy bezpiecznym azylem. Bywało podziemną drukarnią, punktem kolportażu wolnych publikacji, miejscem zebrań opozycjonistów. Bywało terytorem rewizji, aresztowania domowników.

Korytarz między salami to symbol trudnej drogi ku wolności. Na ścianach eksponujemy m.in. dokumenty represji, ocenioną korespondencję, decyzje o internowaniu i zatrzymaniu, o dokonywanych rewizjach, i inne dowody bezprawia.

CELA WIĘZIENNA [3] [4] przypomina o cenie, jaką zapłaciło wielu ludzi za niezgodę i sprzeciw wobec stanu wojennego. Działalność opozycyjną reżim komunistyczny karał srogo. Po raz pierwszy, na tych ścianach, publikujemy najpełniejszą dotąd listę represjonowanych osób ze Stalowej Woli i regionu. Część nazwisk z fotografiami wyeksponowano na osobnej planszy. To nazwiska tych, dotkniętych szczególnymi represjami, np. dwa lub więcej razy zamykanych w więzieniach, zwalnianych z pracy, relegowanych z uczelni. Tu także odnajdziemy dwie ofiary śmiertelne z naszego regionu: Zbigniewa Wilka, pochodzącego z Dzierżówki górnik kopalni Wujek, zastrzelonego podczas pacyfikacji 17 grudnia 1981 roku, i Zbigniewa Tokarczyka, pracownika Elektrowni Stalowa Wola, zabitego przez „nieznanych sprawców” w Stalowej Woli w 1984 roku.

Przy nazwiskach osób, umieszczonych na spisie bez fotografii, podajemy m.in. czas i miejsce ich uwięzienia. W gablocie zgromadzone zostały bezcenne pamiątki, wykonywane przez stalowowolskich opozycjonistów w więzieniach.

Korytarz, podobny do poprzedniego, pokazuje na planszach bogaty „asortyment” kolportażowy podziemnej Solidarności: prasa podziemna, w tym własny Biuletyn Informacyjny Tymczasowej Komisji Zakładowej NSZZ Solidarność Huty Stalowa Wola, znaczki Poczty Solidarność (oryginały), koperty okolicznościowe, pieczętki z więzień i obozów internowania oraz humorystyczne grafiki Jacka Fedorowicza, bo śmiechem także walczyło się z komuną. Ten korytarz prowadzi do niewielkiej, ale bardzo istotnej części wystawy.

DUSZPASTERSKI OŚRODEK KULTURY CHRZEŚCIJAŃSKIEJ [5] Pod tą niewinną nazwą kryło się centrum dowodzenia konspiracyjną pracą niepodległościową w Stalowej Woli. Tu również inicjowano i organizowano przedsięwzięcia kulturalne: tygodnie kultury chrześcijańskiej, katolickie dni społeczne, koncerty pieśni patriotycznych, recitale poezji; edukacyjne: Instytut Wyższej Kultury Religijnej, Studium Społeczne Duszpasterstwa Ludzi Pracy, cykle wykładów na temat egzegezy Pisma Świętego, światopoglądu chrześcijańskiego i wiele innych. Jest tu możliwość zapoznania się z historią DOKCH opowiedzianą przez ludzi, którzy ją wtedy tworzyli. Materiał filmowy udostępniamy na ekranie dotykowym.

STRAJKI 1988 [6] to przełomowe wydarzenia w dziejach stalowowolskiej opozycji. Szczególnie znacznie miał strajk w Hucie Stalowa Wola, podjęty 22 sierpnia 1988 r., trwający 11 dni. Jego etapy ilustrują plansze, rozmieszczone w tej sali, a atmosferę poznajemy dzięki efektom świetlnym, szczególnym eksponatom (tarcze milicyjne) oraz filmom archiwalnym, które utrwalały historię strajku, tego co działo się w Hucie, i tego co działo się przed III bramą Huty (ekran dotykowy DOKCH i pomieszczenie kinowe). Natomiast na ścianie powstaje niezwykła „dokumentacja” – odciski rąk uczestników strajku. Część osób już pozostawiła ten swój ślad – pozostali mogą to zrobić choćby teraz. Wystarczy zgłosić się do osoby dyżurującej na wystawie.

Narrację wystawy kończą plansze nawiązujące do wydarzeń 1989 roku: obrad Okrągłego Stołu, pierwszych częściowo wolnych wyborów, konsekracji ks. Edwarda Frankowskiego na biskupa pomocniczego diecezji przemyskiej. Portret arcybiskupa Ignacego Tokarczuka, metropolity przemyskiego odznaczonego Orderem Orła Białego, przypomina o jego wielkiej roli w historii naszego regionu i Polski.